

Sygn. akt. XVI GC 684/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Marian Kociołek

Protokolant: Ewelina Kawulok

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2016 roku w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w P.

o zapłatę

I. zasądza od (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 1.403,45 (jeden tysiąc czterysta trzy 45/100) zł. wraz z ustawowymi odsetkami za okres od 5 czerwca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 693,- (sześćset dziewięćdziesiąt trzy) zł. tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSO Marian Kociołek

Sygn. akt XVI GC 684/15

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 10 marca 2015 r. powódka (...) S.A. w W. wniosła o zasądzenie od pozwanej – (...) Sp. z o.o. w P. kwoty 1.516,65,- zł. wraz z ustawowymi odsetkami za okres od 9 maja 2014 r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Powódka wskazała, że dochodzona kwota stanowi opłatę pobraną przez pozwaną tytułem usług: „promocji marki”, „udziału w katalogu” oraz rozliczenia „rabatów retrospektywnych” i innych opłat, które w rzeczywistości stanowiły inne niż marża handlowa opłaty za przyjęcie towaru do sprzedaży, w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. (k. 2-12).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 24 marca 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy nakazał pozwanej zapłacić powódce należności wskazane w pozwie wraz z kosztami procesu (k. 77).

W ustawowym terminie pozwana – (...) Sp. z o.o. zaskarżyła nakaz zapłaty w całości i wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania. Pozwana podniosła, że w ramach umowy świadczyła na rzecz powódki usługi, do których jakości powódka nigdy wcześniej nie zgłaszała zarzutów. W ramach usług promocyjnych i reklamowych pozwana wykonywała liczne czynności mające na celu promowanie

towaru oraz marki powódki. Te czynności przekładały się na wzrost zainteresowania klientów towarami powódki. Pozwana wskazała, że pobrane rabaty retrospektywne są pozwanej należne, gdyż strony określiły umownie progi obrotów, od przekroczenia których uzależniono ich rozliczanie, więc działanie takie nie może być uznane za czyn nieuczciwej konkurencji (k. 93-99).

Sąd ustalił, co następuje:

(...) S. A. z siedzibą w W. (dalej (...)), jako dostawca produktów w postaci walizek oraz toreb podróżnych, zawarł w dniu 26 lutego 2008 roku z (...) Sp. z o.o. w W. umowę o współpracy (dalej „umowa”). Na mocy postanowień umowy (...) Sp. z o.o. uprawniony był do działania w imieniu i na rzecz (...) Sp. z o.o. w P. (dalej: (...)), a przedmiotem ww. umowy (§1 pkt I Umowy) stanowiło określenie warunków współpracy w zakresie sprzedaży produktów oferowanych przez (...) oraz ramowych warunków wykonywania przez (...) sp. z o.o. w W. usług reklamowych i marketingowych, „zleczanych” szczegółowo przez (...) na podstawie umowy o świadczenie usług promocyjnych i reklamowych, które to postanowienia obejmowały również (...) jako podmiot, w którego imieniu i na którego rzecz działa (...). Umowa ta była zmieniana raz w roku. (dowód: umowa o współpracy z dnia 26.02.2008 r., wraz z Aneksami: Nr (...) z dnia 20.01.2009, Nr (...)z dnia 09.02.2009 r., Nr (...)z dnia 02.03.2009 r., Nr (...)z dnia 07.12.2009 r., Nr (...)z dnia 07.12.2010 r., Nr (...)z dnia 08.12.2010 r., Nr (...)z dnia 30.12.2010 r., Nr (...)z dnia 30.10.2011 r., Nr (...)z dnia 04.11.2011 r., (...)z dnia 01.01.2012 r., Nr (...)z dnia 30.12.2011 r., Nr (...)z dnia 01.01.2013 r. – k. 28-53, zeznanie G. J. – k. 188-190, CD 00:06:00).

Podstawowym punktem negocjacji wymienionych umów było to, że (...) musiała wyrazić zgodę na standardowe punkty w umowie, takie jak usługi marketingowe, akcje promocyjne, czy rabaty. Punkty te mogły być negocjowane co do wartości (procentów), nie było jednak możliwości zrezygnowania z którejkolwiek opłaty. Zdarzył się przypadek, że gdy (...) w trakcie negocjacji nie wyraził zgody na jedną z opłat, automatycznie zadeklarowano mu zerwanie współpracy (zeznanie G. J. – k. 188-190, CD 00:07:10-00:08:10).

Zgodnie z umową (...) Sp. z o.o. mogła świadczyć na rzecz powódki odpłatne usługi, w tym usługi marketingowe, pod warunkiem zawarcia przez strony odrębnej umowy. Takie odrębne umowy o świadczenie usług promocyjnych i reklamowych były zawierane pomiędzy stronami w okresie ich współpracy i w umowach tych po stronie zleceniodawcy występowała powódka. Umowy takie zostały zawarte w dniu 28.03.2011r., 04.05.2011r., 16.06.2011r., 19.01.2012r., 29.03.2012r., 24.05.2012r., 15.06.2012r., 06.09.2012r., 07.11.2012r., 13.03.2013r., 17.04.2013r., 20.05.2013r., 12.06.2013 r. (k. 107-1119).

Promocji w ciągu roku było około 3-4, wówczas były wydawane katalogi i gazetki (zeznanie G. J. – k. 188-190, CD 00:08:10). Uczestnictwo w promocjach było ważne, bo w przypadku niektórych sklepów (...)jedyną możliwością sprzedaży towarów było właśnie uczestnictwo w akcjach promocyjnych. W (...) Sp. z o.o. prowadzona była sprzedaż tylko w czasie akcji promocyjnych (zeznanie G. J. – k. 188-190, CD 00:08:50). To sklep narzucał w jakim katalogu (...) mógł uczestniczyć. Był katalog wyjazd na wakacje, bagaż (zeznanie G. J. – k. 188-190, CD 00:04:40). (...) Sp. z o.o. nigdy nie otrzymywała informacji co w ramach budżetu promocyjnego będzie wykonywane (zeznanie G. J. – k. 188-190, CD 00:013:30).

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w § 20 i § 23 pkt I umowy, (...) uprawniony był do rozliczania rabatów retrospektywnych oraz do realizowania na rzecz (...) odpłatnych usług, a wierzytelności z nich wynikające, kompensował następnie z wierzytelnościami, jakie przysługiwały (...) z tytułu dostawy produktów do sieci sklepów pozwanych prowadzonych pod marką (...)."

W ramach przewidzianych w umowie usług, (...) wystawił na rzecz (...) następujące faktury VAT:

1. faktura VAT nr (...) z dnia 31.03.2012 r. na kwotę 128,71 zł/brutto z tytułu promocji marki - (...), która to faktura VAT następnie została przez pozwaną skompensowana z wzajemnymi wierzytelnościami powódki, wynikającymi z faktury

VAT nr (...) z dnia 13 marca 2012 r., na kwotę 1.072,56 zł/brutto (f-ry i potwierdzenie przelewu z dnia 20.04.2012 r. – k. 54-56).

2. faktura VAT nr (...) z dnia 06.05.2012 r. na kwotę 127,13 zł/brutto z tytułu udziału w katalogu - (...), która to faktura VAT została następnie przez pozwaną skompensowana z wzajemnymi wierzytelnościami powódki, wynikającymi z faktury VAT nr (...) (...) z dnia 19.04.2012 r. na kwotę 1.623,60 zł/brutto (f-ry i potwierdzenie przelewu z dnia 25.05.2012 r. – k. 57-59).

3. faktura VAT nr (...) z dnia 30.06.2012 r. na kwotę 259,68 zł/brutto z tytułu promocji marki - (...), faktura VAT nr (...) z dnia 30.06.2012 r. na kwotę 185,48 zł/brutto z tytułu promocji marki - (...), faktura VAT nr (...) z dnia 30.06.2013 r. na kwotę 171,78 zł/brutto z tytułu promocji marki (...), Faktura VAT nr (...) z dnia 30.06.2013 r. na kwotę 161,67 zł/brutto z tytułu udziału w katalogu -(...), faktura VAT nr (...) z dnia 04.09.2012 r. na kwotę 369,00 zł/brutto z tytułu promocji marki -(...)które to faktury VAT zostały następnie przez pozwaną skompensowane z wzajemnymi wierzytelnościami (...) wynikającymi z faktury VAT nr: (...) z dnia 11.06.2013 r. na kwotę 2.020,89 zł/brutto, (...) z dnia 28.12.2012 r. na kwotę - 113,20 zł/brutto, (...) z dnia 06.09.2012 r. na kwotę - 254,61 zł/brutto, (f-ry i potwierdzenie przelewu z dnia 26.07.2013 r. – k. 60-68).

W myśl postanowień § 24 umowy, (...), uprawniony był do dokonywania kompensaty kwot wynikających z wystawionych na rzecz pozwanej faktur VAT z wystawionymi przez (...) fakturami VAT za dostarczone produkty. (...) dokonywał kompensaty wzajemnych wierzytelności bez informowania o kompensacie, potrącał przysługujące mu wierzytelności, dokonując przelewu należności powódki, pomniejszonych o wierzytelności.

Niezależnie od kwot wskazanych powyżej, wynikających z wystawionych przez pozwaną na rzecz powódki faktur VAT tytułem promocji marki oraz udziału w katalogu stanowiących w rzeczywistości opłaty pobierane w związku z wydawaniem przez pozwaną katalogów okolicznościowych oraz rozliczaniem budżetów promocyjnych, która to okoliczność potwierdzona jest adnotacją na każdej z faktur VAT wystawionych przez pozwaną, na mocy pkt(...), pkt (...)oraz (...), powódka zobowiązana była również do ponoszenia kosztów związanych z obowiązkiem udzielenia pozwanej rabatów retrospektywnych, których wysokość uzależniona była od wysokości osiągniętego obrotu towarami dostarczonymi przez (...). Natomiast rozliczenie rabatu następowało poprzez wystawienie przez powódkę faktury korygującej o wartości udzielonego rabatu retrospektywnego. W ramach tego powódka wystawiła Fakturę VAT korekta nr (...) z dnia 28.12.2012 r. na kwotę - 113,20 zł/brutto tytułem rabatu retrospektywnego rocznego/sięć od obrotów w 2012 r. – 2,5%, skompensowana przez pozwaną w formie potrącenia wzajemnych wierzytelności w dniu 26.07.2013 r. (f-ra i potwierdzenie przelewu z dnia 26.07.2013 r. – k. 69-70).

W dniu 30 maja 2014 r. pozwana otrzymała pismo powódki wzywające ją do zapłaty kwoty 1.516,65,- zł. z tytułu nienależnych – zdaniem powódki – pobranych opłat, wskazując, że zapłaty należy dokonać w terminie 5 dni (k. 71-73).

Sąd zważył, co następuje:

Powódka dochodzi od pozwanej zwrotu bezpodstawnie pobranych należności pod postacią tzw. „opłat półkowych” W świetle art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (dalej: u.z.n.k.) czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie dostępu do rynku poprzez pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży. Celem tej regulacji jest zlikwidowanie praktyk, w relacjach handlowych pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, przedsiębiorcami sieciowymi i innymi o znacznym potencjale ekonomicznym, a dostawcami towarów. Regulacja ta ingeruje w stosunki zobowiązaniowe pomiędzy dostawcami a przedsiębiorcami handlowymi, wyłączając swobodę stron w ustalaniu opłat, jakie mogą być pobierane od dostawców towarów w związku z przyjęciem towarów do sprzedaży. Powołany przepis prawa stanowi jednoznacznie, iż w związku z przyjęciem towaru do sprzedaży pobieranie wszelkich opłat jest wykluczone, za wyjątkiem ograniczonym do marży handlowej.

Hipotezą czynu nieuczciwej konkurencji, unormowanego w art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. objęte są dwie przesłanki: pobieranie innych opłat aniżeli marże handlowe oraz uwarunkowanie przyjęcia do sprzedaży towaru od uzyskania za

to od dostawcy opłaty. Ta druga przesłanka ma miejsce wówczas, gdy odbiorca narzuca dostawcy opłaty bez spełnienia przez niego świadczenia wzajemnego i bez negocjacji.

Jak zostało ustalone, powódka nie miała możliwości innej sprzedaży do sklepu prowadzonego przez pozwaną, jak tylko poprzez uczestnictwo w akcjach promocyjnych, organizowanych przez pozwaną kilka razy w roku. Powódka nie miała wpływu na zakres i wysokość innych opłat pobieranych przez pozwaną, a jednocześnie powódka nie mogła zrezygnować z wprowadzenia do umów usług, które świadczyć miała pozwana, co wypełnia przesłankę narzucenia opłaty z art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. Niemniej sąd okręgowy stoi na stanowisku, iż z punktu widzenia art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. nie ma znaczenia, czy kwestionowane postanowienia umowne zastrzegające prawo kupującego do wskazanych tam niedozwolonych opłat były negocjowane, czy nie oraz w jakim stopniu. Wskazanie w powołanym przepisie, jako formy utrudniającej dostęp do rynku, pobierania innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sklepu ma ten skutek, że w przypadku stanów faktycznych objętych hipotezą tej normy, nie jest konieczne dodatkowo wykazanie, że nastąpiło w jego wyniku utrudnienie dostępu do rynku. Sam ustawodawca przesądził bowiem, że tego rodzaju stypizowane ustawowo zachowanie staje się per se czynem niedozwolonym konkurencji, a więc utrudnia ono dostęp do rynku (wyrok SA w Łodzi z dnia 09.01.2013 r., sygn. I ACa 985/2012).

Wystawione na rzecz (...) faktury VAT tytułem promocji marki, oraz udziału w katalogu, zgodnie z ustaleniami zawartymi pomiędzy stronami w(...), (...)oraz (...), dokumentują świadczenie na rzecz powoda usług reklamowych, związanych z reklamą marki powódki oraz oferowanych przez nią produktów w sklepach pozwanej, czasopismach reklamowych oraz katalogach okolicznościowych wydawanych przez pozwaną. Działania te z pozoru nastawione na intensyfikację sprzedaży produktów powódki w rzeczywistości nigdy nie były świadczone, bowiem jakakolwiek działalność w tym zakresie prowadzona była w istocie na rzecz towarów pozwanej a nie powódki. Organizując akcje promocyjne pozwana reklamowała w rzeczywistości produkty, które stanowiły już jej własność. Zgodnie z §6 umowy, z dniem rozładowania dostawy i jej przyjęcia, na sklep pozwanej przechodzi prawo własności towaru. Oznacza to tym samym, iż pozwana reklamując w sklepach, czy też w katalogach okolicznościowych towary zakupione uprzednio u powódki reklamowała w rzeczywistości własne produkty i robiła to jedynie we własnym interesie. W tych okolicznościach zasadne jest roszczenie powódki w zakresie kwoty 1.403,45 zł.

Przechodząc do roszczenia powódki związanego z potrąceniem przez pozwaną kwoty rabatu retrospektywnego, wskazać należy, że z jego konstrukcji wynika, że po osiągnięciu ustalonego przez strony obrotu pozwana miała prawo do rozliczania zakupu towaru po obniżonej cenie. Prawo to pozwana realizowała poprzez żądanie od powódki, by ta wystawiła fakturę korygującą sprzedaż. Tak więc rabat ten należy traktować jako dopuszczalne w ramach swobody kontraktowej (art. 353 1 k.c.) swobodne kształtowanie ceny. W umowie o współpracy z dnia 26 lutego 2008r. w § 20 ust. 1 strony przewidziały rozliczanie rabatów retrospektywnych przez poszczególne sklepy. W ust. 3 § 20 przewidziano, że zastosowanie rabatów retrospektywnych będzie uzależnione od przekroczenia przez sklep lub sieć, w danym okresie uzgodnionych w umowie, poziomów wartości obrotu produktami dostawcy oraz po spełnieniu innych warunków określonych w umowie, a jego rozliczenie nastąpi po przekroczeniu ustalonej umową wartości i po upływie wskazanego przez sklep okresu miesięcznego, kwartalnego, półrocznego i rocznego.

Przyjmuje się, że wprowadzenie do umowy postanowienia zastrzegającego rabat retrospektywny w określonej z góry wysokości, tj. powiązanej z przekroczeniem poziomu obrotów i wskazanie za jaki okres będzie rozliczana, oraz niepowiązanie rabatu z jakimkolwiek świadczeniem wzajemnym pozwanej pozwala na przyjęcie, że w ten sposób strony skonstruowały mechanizm określenia ceny sprzedaży, a co za tym idzie - wysokość marży. Z tego wynika, że skutkiem stosowania do rozliczeń rabatu retrospektywnego z tytułu zwiększonych obrotów jest w danym okresie rozliczeniowym zmniejszenie zapłaty jaką uzgodniły strony w umowie, tym samym obniżenie ceny jednostkowej sprzedawanego towaru i w konsekwencji wzrost marży jaką uzyskiwała pozwana spółka. Rabat retrospektywny jest więc instrumentem kształtującym ostatecznie wysokość ceny jaką uzyskuje sprzedawca i elementem kształtującym wysokość jego marży. Ponieważ strony określiły umownie progi obrotów, od przekroczenia których uzależniono rozliczanie rabatu retrospektywnego, działanie takie nie może być uznane za czyn nieuczciwej konkurencji. W tych okolicznościach żądanie powódki w zakresie kwoty 113,20 zł. należało uznać za bezpodstawne.

Powódka wykazała, iż pozwana pobrała opisywane należności poprzez pomniejszenie należności powódki z tytułu sprzedaży. W przypadku pobrania należności przez pozwaną mamy informację o potrąceniu, w której podane są dwa dokumenty, z których to należności podlegają kompensacie, ale nie mamy dowodu ze strony pozwanej, że należność powódki zostały zapłacone. Należy więc przyjąć, że doszło do zatrzymania należności powódki przez pozwaną.

Termin spełnienia dochodzonego w sprawie świadczenia należało połączyć z datą wezwania do zapłaty. Przyjmuje się, że świadczenie z bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia) ma charakter bezterminowy, więc do określenia jego terminu stosuje się przepis art. 455 k.c., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Roszczenie o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści należy traktować podobnie, gdyż jest mu najbliższe i ma charakter bezterminowy.

Jak zostało ustalone - pozwana wezwana została do zapłaty należności w dniu 30 maja 2014 r., dlatego odsetki za opóźnienie należą się powódce dopiero po upływie 5 dni od wskazanego terminu.

Wobec powyższego i na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. w zw. z art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. i art. 481 k.c. należało orzec jak w pkt I i II sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc oraz §6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu Dz.U. Nr 2013 r, poz. 490 t.j. Na koszty należne powodowi składają się: opłata od pozwu w kwocie 76,- zł., wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 600,- złotych i opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,- złotych.

Z/ odpis wyroku wraz uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanej r.pr. I. M.

14.04'16r.